

EN RAPPORT OM DET MOTSATTE PROSJEKTS FORESTILLING "VELLYSTENS TILFLUKT"

EVALUERING - SLUTTREGNSKAP - BESØKSTALL - PRESSE - PLANER FRAMOVER ————— JON TOMBRE 10.10.90

Foto: Rolf Chr. Ulriksen

" VELLYSTENS TILFLUKT "

EN FORESTILLING BYGGET PÅ JEAN GENETS TEKSTER
EN VERDEN HVOR ALLE VANLIGE GRUNNER TIL
Å LEVE ER UTRYDDET OG NYE ER OPPDAGET.

" DET ENESTE KRITERIET FOR BEDØMMELSE AV EN
HANDLING ER DENS ELEGANSE. HANDLINGENE MÅ
FULLBYRDES TIL SIN KONSEKVENNS, UANSETT
UTGANGSPUNKT VIL RESULTATET BLI VAKKERT.
EN HANDLING ER BARE USKJØNN OG OND I DEN
UTSTREKNING DEN IKKE FULLFØRES."

I STYKKET " HAUTE SURVEILLANCE " HYLLER GENET
DRAP OG MORDERE. Å TA LIV KAN VÆRE
ET VAKKERT OG STORT ØYEBLIKK
- DET ER PÅ DET VAKRE MAN GJENKJENNER
KATASTROFEN.
MEN IKKE ALLE FORBRYTELSE OG MORD ER
STORE. DE SOM ER UTFØRT FOR VINNINGENS SKYLD
ELLER PÅ GRUNN AV TAP AV KONTROLL ER FEIGE,
USLE, SMÅ HANDLINGER.

TRE MENN I EN CELLE, EN MORDER OG TO
FORBRYTERE. EN KAMP MELLOM DE TO:
ER MORDEREN I CELLA "EKTE", EN AV "DE STORE",
ER HAN "DEN STØRSTE ? SELV VET HAN IKKE.

FORESTILLINGEN SPILLES PÅ EN HØYDE OVER BYEN
HVOR ET GAMMELT VANNRESERVOAR LIGGER
TOMTFOR VANN.
TUNGE GRANITTVEGGER I ET STRENGT LUKKET ROM,
MED HIMMELEN SOM TAK.
KAMPEN VANNRESERVOAR OM NATTEN,
SENSOMMER.
TRE KVINNER I MANNSKLÆR, TETT SAMMEN
I ET STORT GOLDT ROM.
" KJÆRLIGHETEN BLOMSTRER UNDER SLAGSMÅL "

" DET MOTSATTE PROSJEKT "

- ET TEATERPROSJEKT STARTET AV JON TOMBRE,
MED DELTAGERE MED BAKGRUNN I DANS, TEATER,
ARKITEKTUR OG MUSIKK.

MED CAMILLA GRØNNEBERG
CELINE ENGEBRIGTSEN
KATRINE KIRSEBOM PETERSEN
SCENOGRAFI LISBETH FUNCK YNGVAR JULIN
MUSIKK JOSEF LANTO PAUL BUGGE OG LARS
IDE OG REGI JON TOMBRE

KATRINE KIRSEBOM PETERSEN OG CAMILLA
GRØNNEBERG ER UTDANNET VED SCHOOL FOR
NEW DEVELOPMENT I AMSTERDAM. DER HOVED-
VEKTEN LEGGES PÅ IMPROVISASJON. SKOLEN SØKER
Å UTVIKLE STUDENTENES EGET UTTRYKK OG INDIVI-
DUELLE FORM, VED BLANDT ANNET RELEASE-TEKNIKK,
KONTEKTIMPROVISASJON OG ALEXANDER-
METODEN. SKOLEN HAR SITT UTSPRING FRA DET
EKSPERIMENTELLE DANSEMILJØ I NEW YORK.

CELINE ENGEBRIGTSEN OG JON TOMBRE ER
UTDANNET VED ECOLE JACQUE LECOQ I PARIS.
LECOQ ER EN INTERNASJONAL TEATERSKOLE DER
HOVEDVEKTEN LEGGES PÅ ET FYSISK, KOMISK OG
BURLESK TEATERSPRÅK. ET TEATER HVOR SKUE-
SPILLERNE SELV SKAPER SITT MATERIALE, SKRIVER
SINE TEKSTER OG UTARBEIDER FORESTILLINGER.

JON TOMBRE HAR ARBEIDET I FRI-GRUPPER I OSLO:
PASSAGE NORD OG BOREAS TEATER.

LISBETH FUNCK OG YNGVAR JULIN ER UTDANNET
VED ARKITEKTHØGSKOLEN I OSLO OG
POLYTECHNIC OF EAST LONDON

JOSEF LANTO, PAUL BUGGE OG LARS ER ALLE
TROMMESLAGERE MED BAKGRUNN I AFRIKANSK
MUSIKK, FOLKEMUSIKK OG ROCK.

I IDE

Prosjektet hadde tre utgangspunkt: forfatteren Jean Genet, kunstnere med bakgrunn i dans, teater, musikk og arkitektur og stedet Kampen vannreservoar. Målet var et innhold som fortalte om dobbeltheter og motsetninger mennesker imellom og å skape en form der dans, teater, musikk og arkitektur ga et samlet uttrykk. Prosjektet ønsket å utviske tradisjonelle roller for musikk, dans og arkitektur i teateret. Hvert element skulle fungere i seg selv og ikke som et akkompagnement til handlingen.

II ARBEIDSPROSESS

Forestillingsarbeidet har vært ledet av Jon Tombre. Utvikling av konsept og ide har skjedd trinnvis over et år, og er resultat av erfaringer fra dans, frie teater grupper og skolen Ecole Lecoq. Kjernen i konseptet ligger i et fysisk teater. Arbeidet med scenografien startet 1. juli - to uker før den sju ukers lange prøvetiden. Første fase i prøvetiden var orientert mot de tre aktørene og analyse av Jean Genets tekster. Basen for arbeidet lå i daglig Grotowski og yoga trening. Gjennom improvisasjoner over tema, bearbeidelse og fastsettelse av fysiske "partiturer" - har karakterene, scenene og forløpet utviklet seg. Musikken har blitt skapt ved improvisasjoner under prøver og diskusjoner rundt form og innhold. Scenografien er utvilet etter en analyse av rommet sett i forhold til Jean Genets tekster.

III STEDET

Valg av sted var nært knyttet til Det Motsatte Prosjekts mål, ønske om å vise dobbeltheter, vise det vakre i det stygge. Det ett mål store bassenget, med seks meter dype vegger var perfekt. Den tekniske gjennomføringen av forestillingen har krevd store dugander - rensing av bassengbunnen, oppføring av stillas. Forestillingen er lagd med tanke på all slags vær, publikum skulle hverken fryse eller bli våte. Alle løsninger i forestillingen, scenografiske og lysmessige forsterker, sammen med plasseringen av publikum det tomme rommet. "Vellystens tilflukt" er en forestilling der ingen tekniske hjelpemidler ble brukt. Alle elementene i oppsetningen er naturlige. Lyset sto skumringen for avløst av bål som ble tent. Stykkets forløp er lagt slik at aktørene i intervaller varmer og tørker seg. Værforholdene var gode samtlige helger. Den siste helgen var det derimot blitt for mørkt og to spotter ble satt inn som hjelpelys til skumringen. Stedsvalget må betegnes som vellykket. Stedet har vist seg som et godt spillested som kan gi rom for både stillhet og konsentrasjon.

IV PR

Tidsvalget, det vil si de to første ukene i september var nok pr-messig dårlig, Samtlige teatre og revyer i Oslo hadde premiere samtidig. Det var bortimot umulig å få kontakt med kulturredaksjonene, på underholdningssidene har det vært åpner. Det Motsatte Prosjekt har sendt ut 500 kort, hengt opp 1000 plakater, vært på lufta i 6 nærradioer samt NRK, fått omtale i 3 aviser og 1 anmeldelse av forestillingen. Det viste seg gunstig å ikke spille forestillingen i et forløp, men spredd utover tre helger. Forestillingen ble dermed aktuell over en lengre periode.

V ØKONOMI

Som første produksjon har forestillingen fått mye støtte. Det var en stor oppmuntring å komme hjem nyutdannede fra Amsterdam og Paris, og å kunne sette igang med engang. Takk til Oslo kommune og Norsk Kulturråd! Budsjettet har likefullt vært stramt, en lavbudsjetts profil måtte utvikles. Maksimal del av midlene skulle gå til honorarer og minimalt til teknisk, avanserte løsninger. Valget av sted frigjorde store summer, hverken leie av lokale eller lys inngår i budsjettet. Alt pr-materiell, layout, video, fotografering og trykking er utført av prosjekt deltagerne. På sikt vil visse investeringer bli tvingende nødvendig, men før økonomien tillater det vil Det Motsatte Prosjekt prioritere honorarer framfor utstyr, løsninger som koster penger. Trang økonomi må få prege resultatet og bli et bevisst uttrykk i seg selv.

VI KUNSTNERISK VURDERING

Forestillingen har vært godt besøkt, hovedinntrykket av responsen fra publikum er positiv. Forestillingen var vakker, sterk og spennende. Flott men uforståelig, er enkelte reaksjoner eller flott men trist. Responsen har satt igang en diskusjon om form og innhold. Forestillingen var et forsøk på å formidle en historie først og fremst fysisk og visuelt, uten at det dermed er snakk om mime. Under arbeidet var fokus satt på å ta handlingen ut til sin ytterste konsekvens, det førte til et svakere arbeid med relasjoner og forløpet i forestillingen. Prosjektets seier ligger i det helstøpte og samledede i bruken av rom, lys, musikk og spillestil. Elementene ble integrerte. I "Vellystens tilflukt" ble Jean Genets verden skapt, men Jean Genet var mer ment som utgangspunkt enn som resultat. Forestillingen fikk en noe tyngere stemning enn ventet. I regien ligger et brudd, tenkt som en frigjøring - hvor en grenseløshet skulle ta over. Det skjedde ikke. Med et ønske om å vise dobbeltheter må nok humore og galskap fokuseres sterkere. Det Motsttte Prosjekts arbeid med å utvikle en form der det abstrakte og fortellende forenes, er spennende og vil videre utvikles.

VII FRAMTID

Erfaringene fra "Vellystens tilflukt" har gitt et ønske om å arbeide videre med forestillingen. Foruten å sette opp stykket igjenn i vannreservoaret neste sommer, jakter Det Motsatte Prosjekt på flere "glemte" steder i Norge (steinbrudd, gruver, gamle fabrikk annlegg) med tanke på en Norges turnè neste sommer. Teater enheten Det Motsatte Prosjekt vil jobbe videre som en organisasjon der kunstnere med ulik bakgrunn kan møtes og knyttes til produksjoner. Kunstnerisk ledelse for 1991 vil være Celine Engebrigtsen, Yngvar Julin og Jon Tombre. Neste produksjon skal ha premiere 15.3.90 på Fagerborg videregående skole med en forestilling rettet mot ungdom rundt tsar "Peter den store" sitt liv.

DET MOTSATTE PROSJEKT

"VELLYSTENS TILFLUKT"

Spillte forestillinger og besøkstall:

Ialt 455 besøkende på 8 forestillinger.

1. september	55 besøkende 11 fribilletter
2. september	38 besøkende 5 fribilletter
7. september	45 besøkende 1 fribillett
8. september	56 besøkende 7 fribilletter
9. september	52 besøkende 2 fribilletter
14. september	60 besøkende 6 fribilletter
15. september	44 besøkende 6 fribilletter
16. september	105 besøkende 10 fribilletter 16 stå plasser

DET MOTSATTE PROSJEKT

SLUTTREGNSSKAP:

inntekter

Produksjonsstøtte, Norsk Kulturråd kr 55.000,-
Forestillingsstøtte, Oslo Kommune kr 45.000,-

Billettinntekter kr 28.200,-
(392 solgte billetter a kr 70,-
16 solgte billetter a kr 50,-)

SUM kr 128.200,-

utgifter

Teknisk kr 17.332,80
(scenografisk utsryr, lys)

PR kr 13.612,70
(annonsering, trykking, foto, video)

Kostymer kr 2.918,80

Diverse kr 7.249,70
(leie av øvningslokale, frakt)

Lønn kr 135.000,-
(3 aktører 10 uker, 1 instruktør 12 uker
2 scenografer 6 uker, 3 musikere 2 uker,
1 PR medhjelper 2 uker og 1 tekniker 2 uker)

SUM kr 175.112,-

UNDERSKUDD kr 46.912,-

Foto: Helge Mikalsen

Trekantdrama i teaterbasseng

ANITA FLEIME SYVERSEN og HELGE MIKALSEN (foto)

Barbent løper de på det kalde, våte stengulvet – innestengt i et eldgammelt, tomt vannreservoar på Kampen i Oslo. Et basseng med seks meter høye vegger som har vært stengt siden 2.verdenskrig. En perfekt scene for et unikt stykke teater.

«Det motsatte prosjekt» går nye veier og tar publikum med ned i «cella». Et trekantdrama utspiller seg mellom tunge granittvegger med himmelen som tak. Forestillingen bygger på franske Jean Genets «Haute Surveillance» – en verden hvor alle vanlige grunner til å leve er utryddet, og nye er oppdaget.

– Vi bruker litt av hans tekster, resten er fri diktning, sier Jan Tombre, som leder dette spennende teaterprosjektet.

Han er nettopp kommet hjem til Norge etter teaterutdanning i Paris, med hovedvekt på et fysisk, komisk og burlesk teaterspråk, der skuespillerne selv skaper og utarbeider egne forestillinger.

Fra Frankrike

Celine Engebrigtsen kommer direkte fra Frankrike til Kampen, og hun har en av rollene i stykket, sammen med Katrine Kirsebom Pettersen

og Camilla Grønneberg. De har sin utdannelse fra Amsterdam ved en skole som springer ut fra det eksperimentelle dansemiljøet i New York.

Jentene spiller tre menn i en fengselcelle, iført tykke vadmelsbukser og grå ullstrømper over hodet! Plutselig vrenger de av seg klærne og fremstår i feminint rødt, mens flammene slår effektivt oppover de høye steinveggene og vannet spruter.

Hat og kjærlighet

Det handler om hat og kjærlighet. Vakkert og dystert i uttrykket.

Celine Engebrigtsen er rivalinnen, den eneste som snakker av de tre aktørene i forestillingen.

– Vi jobber fysisk. Dette er kroppsteater, og vi vil si noe mer konkret med vårt språk, i forhold til vanlig dans, sier Katrine Kirsebom Pettersen.

Ingen fryser

Gufset fra det gamle, kalde vannreservoaret gjør det lett

å assosiere omgivelsene med en fuktig celle.

– Klimaet skifter og temperaturer veksler mens vi spiller, forteller de barbente skuespillerne, som er kvitt den verste forkjølelsen, nå når fem forestillinger gjenstår.

– Publikum får utdelt ulltepper ved inngangen, her skal ingen fryse, annonserer Jon Tombre.

For mange osloborgere er vannreservoaret på Kampen et nytt bekjentskap. Bak glitteret på høyden av parken ligger bassenget på 30x30 meter, bygd i 1887 for å få vann i krane til beboere i området. Tyskerne benyttet bassenget som bunker under krigen, og plasserte russiske krigsfanger akkurat her hvor teaterforestillingen finner sted.

Unikt sted

– Dette er et unikt sted og bør bli en permanent utendørs teaterscene, mener skuespillerne i den frie teatergruppen, «Det motsatte prosjekt».

Heslig skjønnhet på Kampen

Teater

Et helt særegent teaterprosjekt foregår i disse dager på Kampen i Oslo. På toppen av Kampen-parken ligger et gammelt vannreservoar, et enormt basseng som for lengst er tomt for vann. Syv-åtte meter nedenfor bassengkanten spiller den nye fri-gruppen Det bakvendte prosjekt sin oppsetning «Vellystens tilflukt».

Den er basert på tekster av den franske dramatiker Jean Genet. Tre menn befinner seg i en celle – en morder og to andre forbrytere. Har moderen storhet, har han fullbyrdet sine handlinger til deres ytterste konsekvens?

Ifølge Genet er det eneste kriterium for bedømmelse av en handling dens eleganse. Er handlingen fullbyrdet til sin konsekvens, vil resultatet uansett utgangspunkt bli vakkert. Bare i den utstrekning den ikke fullføres, er en handling uskjønn og ond.

Om disse morderiske realiteter kretser «Vellystens tilflukt». Med et slags paradoks kunne man si at det dreier seg om å trenge inn i en heslig skjønnhet.

Jon Tombre er ansvarlig for idé og regi til denne oppsetningen. I de tre mannsrollene ser man Celine Engebriksen, Katrine Kirsebom Petersen og Camilla Grønneberg. Scenografien er ved ar-

kitektene Lisbeth Funck og Yngvar Julin. Musikken står Josef Lanto, Paul Bugge og Lars for. Jon Tombre og Celine Engebriksen er utdannet ved Jacques Lecoqs teaterskole i Paris (Lecog gjestet forøvrig Statens Teaterhøgskole siste helg).

Det tomme vannreservoaret er et storslått teaterrom – med himmelen som scenetak og det svinnende dagslyset som den eneste belysning, bortsett fra levende ild mot slutten. De grå og knugende høye granittveggene har også sin heslige skjønnhet og står i stil med oppsetningens tema. Scenografien som er oppbygd av rørkonstruksjoner, er ikke bare høyst funksjonell, men gir også scene-

rommet et anstrøk av japansk teater. I spillestilen finner man dessuten elementer av en japansk-europelisk form som buto.

Sterkt

Også musikken både tiltrekker og frastøter, den bryter og skaper harmonier. «Vellystens tilflukt» bygger på en spesiell idé som er strengt og konsekvent gjennomført. Dette møte med denne heslighetsens estetikk blir sterkt og uforglemmelig gjennom sine visuelle virkemidler – og også etisk tankevekkende.

Oppsetningen spilles siste gang fredag, lørdag og søndag i denne uke – alle dager klokken 20.

Steinar Wilk

Fra «Vellystens tilflukt».

Teater i vannreservoar

Et nytt påfunn i hovedstadens rike teaterflora. Teater på Kampen Vannreservoar! Foreløpig bare på kort «gjestevisitt» til 16. september, men likevel. I et vannreservoar som lenge har stått avstengt og dystert, har vellysten for tida tatt tilflukt.

For det er stykkets tittel: «Vellystens tilflukt», en forestilling bygget på Jean Genets tekster, en verden hvor alle vanlige grunner til å leve er utryddet og nye oppdaget. Og gruppa som har satt opp forestillingen er «Det motsatte prosjekt».

En handling er bare uskjønn og ond i den utstrekning den ikke fullføres. Genet hyller drap og mordere. Det å ta liv kan være et vakert og stort øyeblikk. Det er på det vakre man gjenkjenner katastrofen. Men ikke alle forbrytelser og mord er store. De som er utført for vinnings skyld eller på grunn av tap av kontroll, er feige,

usle, små handlinger. Mener Genet. I alle fall i forestillingen.

Også vannreservoaret. Med tunge granitt-vegger, et lukket rom med himmelen som tak. Tre kvinner i mannsklær, tett sammen i et stort, goldt rom.

«Det motsatte prosjekt» er startet av Jon Tombre, og deltakerne har bakgrunn i dans, teater, arkitektur og musikk. Kvinnene i forestillingen er Camilla Grønneberg, Celine Engebriksen og Katrine Kirsbom Pettersen. Scenografien er ved Lisbeth Funck og Yngvar Julin. Og Jon Tombre har regien.

Omgitt av høye murer i Kampen park utkjemper «fangene» Celine Engebriksen t.v., Katrine Kirsebom Pettersen og Camilla Grønneberg sin maktkamp i stykket «Vellystens tilflukt». (Foto: Rolf Chr. Utrichsen)

Det vakre i det stygge

Vi stiger ned til teatret. Inne stengt av seks meter høye murer har vellysten søkt tilflukt. På scenen, om vi kan kalle stillaset det, står tre mannskledde, kvinnelige skuespillere. I dette scenerommet, mellom granittveggene i det gamle vannreservoaret i Kampen park, er det ikke vanskelig å hensette seg til et fengsel, hvor handlingen i forestillingen «Vellystens tilflukt» utspiller seg.

Jon Tombre er entusiastisk ildsjel bak gruppen Det motsatte prosjekt. Ikke noe

tilfeldig valgt navn. Som nyutdannet fra École Internationale de théâtre du Jacques Lecoq i Paris vil han gi oss teater hvor den fysiske tilstedeværelse er det viktigste. Og få oss til å se det motsatte; i «Vellystens tilflukt» å se det vakre i det stygge.

Forestillingen bygger på tekster av Jean Genet, men bare en liten del av den opprinnelige teksten blir brukt, og Tombre lar tre kvinner spille rollene som Genet laget for menn. De tre fan-

ger som lever intenst med hat og kjærlighet til hverandre.

Det ett mål store vannreservoaret fra 1884 har stått tomt i 40 år. De tre skuespillerne Katrine Kirsebom Pettersen, Camilla Grønneberg og Celine Engebriksen er i riktige omgivelser; under krigen holdt tyskerne russiske krigsfanger her.

– Det er sterkt å spille her. Vi må forholde oss til omgivelsene, i et så stengt rom som dette blir uttrykket så tydelig, sier Kirsebom Pet-

tersen. Ingenting er kunstig i «scenerommet». De har tatt i bruk vannreservoaret som det er. Når det mørkner om kvelden, midt i forestillingen, tennes bål og fakler.

Vil du oppleve et sterkt og annerledes teaterstykke, så få med deg «Vellystens tilflukt», midt i Kampen park ikveld, lørdag og søndag klokken 20 eller til samme tid 14., 15. og 16. september. Maken til teaterlokale har du garantert aldri opplevet før.

Berit Simenstad

Heslig skjønnhet i vannreservoaret

Forestillingen "Vellystens tilflukt" ble de tre første helgene i september spilt i vannreservoaret på Kampen. Der fant Det Motsatte Prosjekt en perfekt scene til sin første forestilling. Det Motsatte Prosjekt er en gruppe unge kunstnere med bakgrunn i dans, teater og arkitektur. Gruppens tema ligger i navnet - enhver tings motsats, det dobbelte ved alt.

"En handling må fullbyrdes til sin konsekvens, det eneste kriteriet for bedømmelsen av en handling er dens eleganse."

- Jean Genet

"Vellystens tilflukt" er en fri gjendiktning av Genets fengselsstykke, der en dragkamp i hat og kjærlighet mellom tre menn i en celle, ender i et mord. Med et sterkt fysisk og bildeskapende teater, viser Det Motsatte Prosjekt en verden der vanlig moral er erstattet med begjærlig drift.

Vannreservoaret, som har vært stengt i over 40 år, ligger øverst på Kampen som en glemt festning. Med sin enorme størrelse og massive dimensjoner, er stedet nærmest uinntagelig. Det ett mål store bassenget, med seks meter dype vegger i massiv granitt, gir en følelse av råhet og innestengthet. Alle løsnings i forestillingen, scenografiske og lysmessige, sammen med plas-

seringen av publikum, forsterker det tomme og gulte rommet. "Vellystens tilflukt" er en forestilling der ingen tekniske hjelpemidler blir tatt i bruk. Alle elementene i forestillingen er naturlige.

Publikum stiger ned i bassenget på dekorasjonen, et seks meter høyt jernstillas. Det tenes ingen lys, forestillingen begynner i det publikum, tett samlet i et hjørne, har falt til ro. Lyden av dryppende vann og suset fra byen legger seg. Rolige, dvelende bevegelser avløses av sprang og kast, før stillheten gjenoppstår. En fragmentarisk rytme blir til en bølge - bygger seg opp, trekker seg tilbake, bygger seg opp, trekker seg tilbake...til den sprekker og tomheten står igjen. Bål tenes, lyset blir kjærkomment for skumringen har lagt seg tettere og tettere. I lange striper brenner det, flammene og kroppene reflekteres i vannet som såvidt dekker den ett mål store bunnen. Stillheten avløses av smell, dundrende trommer som hamrer ned i bassenget. Musikken både bryter og skaper harmonier i sine gjentakelser. De tre kvinnelige aktørene, ikledd tunge vadmelsklær, river av seg og framstår i feminint rødt. Kvinneligheten og nakenheten står i skarp kontrast til de rå lokalene. Aktørene tørker seg ved bål, varmer seg, for så å gjenoppta spillet...

Vannreservoaret er et fantastisk

flott spillested. Uten noen store omkostninger, og med så godt som ingen inngrep, kan stedet brukes som scene. Neste sommer presenterer Det Motsatte Prosjekt en forestilling over tsar Peter den Stores liv der. Velkommen til en uvanlig teateropplevelse i sterke omgivelser sommeren 1991!